

Πρόγραμμα **έγκαιρης** παρέμβασης για νεαρούς χρήστες ναρκωτικών

● Του Γεωργίου Κόκκινου
Λειτουργού Γραφείου Πρόληψης
Υπηρεσίας Καταπολέμησης Ναρκωτικών Κύπρου (ΥΚΑΝ)

Μέσα στα πλαίσια βελτίωσης της παρεμβατικής διαδικασίας που παρέχεται στην Κύπρο, το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο προωθεί ένα καινούργιο πρόγραμμα το *FreD goes net – Early Intervention for First Offended Drug Users*, που ουσιαστικά εισάγει μια νέα προσέγγιση όσον αφορά την πρώιμη παρέμβαση σε νεαρούς χρήστες που έχουν συλληφθεί για πρώτη φορά. Οι υπόλοιποι εμπλεκόμενοι φορείς για την εφαρμογή του προγράμματος είναι η Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών και τα θεραπευτικά κέντρα «ΠΕΡΣΕΑΣ» στη Λευκωσία και «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» στη Λεμεσό.

Πρόκειται για ένα πρόγραμμα το οποίο εφαρμόστηκε και λειτουργήσε αρχικά στη Γερμανία, και το κυριότερο αξιολογήθηκε θετικά τη χρονική περίοδο 2000 – 2004. Μετά την εφαρμογή του, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης παρουσιάστηκαν στην Ευρώπη, και αποφασίστηκε το 2007 η προώθηση και υιοθέτηση του εν λόγω προγράμματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν 17 χώρες, έντεκα σαν συμμετέχουσες και έξι σαν παρατηρητές.

Μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν είναι και η Κύπρος, που παρόλο που δεν έθεσε έγκαιρα την υποψηφιότητά της για συμμετοχή στο εν λόγω πρόγραμμα και κατά συνέπεια έχει αποκλειστεί, σε πρώτο στάδιο από τη χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά

ταμεία, εντούτοις με μεγάλα βήματα προόδου μπήκε στην αρχική ομάδα των έντεκα χωρών που θα εφαρμόσουν το πρόγραμμα.

Οι χώρες που συμμετέχουν σε πιλοτική βάση θα πρέπει να σκιαγραφήσουν την κατάσταση με το θέμα των παράνομων ουσιοεξαρτήσεων στη χώρα τους, να εφαρμόσουν το πρόγραμμα για ένα χρόνο και στη συνέχεια να αξιολογήσουν την προσπάθειά τους. Στην Κύπρο, μέσα στα πλαίσια τροποποίησης των προσφερόμενων προγραμμάτων που εφαρμόζει, γίνεται μια σημαντική προσπάθεια από όλους τους εμπλεκόμενους, να κάνουν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να είναι έτοιμοι για εφαρμογή του προγράμματος πιλοτικά, αρχές του 2009.

Σημειώνεται ότι οι βασικές αρχές εφαρμογής του προγράμματος είναι δοτές από τους εμπνευστές του, παισιώνοντας με αυτό τον τρόπο τα όρια παρέμβασης των εμπλεκόμενων και καθορίζοντας το θεωρητικό μοντέλο της παρέμβασης, που είναι η Συνέντευξη, Κινητοποίηση και η Ψυχοεκπαίδευση.

Στόχος του προγράμματος είναι μια βραχυπρόθεσμη παρέμβαση στο συμπεριφορικό επίπεδο, ώστε να ενθαρρύνει τους νεαρούς χρήστες να προβληματιστούν και ενδεχομένως να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους έναντι στη χρήση. Είναι κατανοητό από τους θεραπευτές ότι από μια βραχεία παρέμβαση, δεν αναμένεται θεαματική αλλαγή της

συμπεριφοράς του χρήστη. Αυτό που επιτυγχάνεται όμως είναι η παροχή εναλλακτικών προτάσεων και διεξόδων από το τέλμα που πιθανόν να βρίσκεται ο πρώιμος χρήστης.

Το πρόγραμμα, αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα και τις ιδιαιτερότητες που υπάρχουν, και δίνει τη δυνατότητα στην κάθε χώρα ξεχωριστά να το προσαρμόσει στα δικά της δεδομένα, υιοθετώντας κάποια κριτήρια.

Αυτά τα κριτήρια όσον αφορά την Κύπρο συνοψίζονται ως εξής:

- 1.** Το άτομο να είναι ποινικά υπεύθυνο και η ηλικία του να είναι μέχρι 24 χρονών.
- 2.** Ο νεαρός να έχει συλληφθεί για πρώτη φορά για υπόθεση ναρκωτικών.
- 3.** Η κατασχεθείσα ποσότητα ναρκωτικών να είναι τέτοια που να προορίζεται αποκλειστικά για δική του χρήση, νοουμένου ότι αυτός έχει στην κατοχή του μόνο ένα είδος ναρκωτικής ουσίας.
- 4.** Κατά το χρόνο της έρευνας ή της σύλληψης, αμέσως πριν ή αμέσως μετά, να μην έχουν διαπραχθεί από τον ύποπτο αδικήματα κατά παράβαση του άρθρου 244 του Ποινικού Κώδικα (π.χ. βία έναντι αστυνομικού κ.τλ).
- 5.** Νοουμένου ότι ο ύποπτος θα παρακολουθήσει και θα ολοκληρώσει το βραχυπρόθεσμο επλεκτικό πρόγραμμα FreD, η Υ.ΚΑ.Ν. θα εισηγείται στον Γε-

νικό Εισαγγελέα όπως ανασταλεί η ποινική δίωξη του υπόπτου και η υπόθεση ταξινομηθεί ως Άλλως Διατεθείσα.

6. Σε περίπτωση που ο ύποπτος στην αρχική συνέντευξη κρίθηκε ακατάλληλος για την παρακολούθηση του συγκεκριμένου προγράμματος, η Υ.ΚΑ.Ν. θα εισηγείται όπως η υπόθεση του υπόπτου παραμείνει σε εκκρεμότητα για περίοδο δύο χρόνων. Με τη λήξη του χρονικού διαστήματος και με την προϋπόθεση ότι ο ύποπτος δεν θα διαπράξει παρόμοιας φύσης αδίκημα, η υπόθεσή του θα ταξινομηθεί ως Άλλως Διατεθείσα.

Κλείνοντας, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η υιοθέτηση του πιο πάνω προγράμματος δίνει νέα ώθηση όσον αφορά το θέμα της αντιμετώπισης της εξάρτησης, καθιερώνει νέες πρακτικές στην αντιμετώπιση των νεαρών αδικοπραγούντων, δίνοντάς τους εναλλακτικές διεξόδους από αυτή της καταδίκης και τέλος τους παρέχει τη δυνατότητα να αποταθούν σε πρώιμο στάδιο σε κάποιο θεραπευτικό πρόγραμμα για βοήθεια. ■

Πηγές:

1. www.ask.org.cy
2. www.ektepn.org.cy
3. «Πρόγραμμα Έγκαιρης Παρέμβασης για Νεαρούς Χρήστες» Έντυπο υλικό ΑΣΚ.